

Жмудінський Василь, аспірант кафедри
економіко-правових дисциплін НАВС

ОСОБЛИВОСТІ ЗАХИСТУ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ВІД ПРОТИПРАВНИХ ДІЙ ФІСКАЛЬНИХ ОРГАНІВ

Одним із основних напрямків економічної політики, що визначаються нашою державою, є податкова політика, яка направлена на забезпечення економічно обґрунтованого податкового навантаження на всіх суб'єктів господарювання, стимулювання суспільно необхідної економічної діяльності суб'єктів, а також дотримання принципу соціальної справедливості та гарантій прав громадян і юридичних осіб при здійсненні оподаткування їх діяльності.

Податкове навантаження для платників податків повинно бути справедливе, оптимальне та стимулююче.

Поряд з цим, держава повинна надавати певні податкові пільги окремим суб'єктам господарювання на підтримку виробництва життєво важливих продуктів харчування, зокрема сільськогосподарським підприємствам за вироблену сільськогосподарську продукцію.

Поняття «сільськогосподарські підприємства» включає в себе юридичні особи, основним видом діяльності яких є вирощування (виробництво, виробництво та переробка) сільськогосподарської продукції, виручка від реалізації вирощеної (виробленої, виробленої та переробленої) ними сільськогосподарської продукції становить не менше 50 відсотків загальної суми виручки.

Проте, останнім часом, спостерігається тенденція, згідно якої наша держава задля залучення додаткових фінансових ресурсів від міжнародних фінансових організацій, взяла на себе зобов'язання зменшити податкові пільги для сільськогосподарських підприємств, намагаючись тим самим збільшити податкові надходження до бюджету.

Позбавлення державою наявних податкових пільг для таких підприємств, означатиме зрівняння у статусах майже всіх платників податків, незалежно від виду їхньої діяльності та

продукції, яку виробляють, від отриманого доходу, від конкурентно спроможності їхньої продукції та інше.

На сьогодні, в нашій державі діє мораторій на проведення податкових перевірок для тих платників податків, в яких дохід за попередній календарний рік становив менше 20 млн грн. Оскільки, виробництво сільськогосподарської продукції не завжди є рентабельним та прибутковим, то більшість вітчизняних сільськогосподарських виробників такої продукції підпадають під дію мораторію.

На перший погляд, дія мораторію дійсно мала б допомогти сільськогосподарським підприємствам здійснювати свою діяльність без втручання в їх роботу органів державної фіскальної служби, однак в дійсності все відбувається інакше.

Так, щоб обійти дію мораторію, податкові органи з метою отримання необхідної інформації від таких платників податків, направляють їм письмові запити, в яких зазначають про необхідність надання тих чи інших відомостей про господарську діяльність та повідомляють, що у випадку ненадання таких відомостей або надання їх не повністю, відносно таких суб'єктів господарювання будуть проводитися відповідні позапланові перевірки.

В той же час, трапляються випадки, коли фіскальні органи не маючи законних підстав для призначення та проведення позапланових перевірок сільськогосподарських підприємств, ініціюють їх проведення в межах наявних відкритих кримінальних проваджень, здебільшого, які розслідуються органами податкової міліції по факту ухилення від сплати податків відносно інших суб'єктів господарювання, адже дія мораторію на проведення позапланових перевірок не поширюється на перевірки, які призначаються відповідно до вимог Кримінального процесуального кодексу України.

Такі дії, вказаного контролюючого органу дійсно призводять до того, що їм надається право призначати позапланові перевірки сільськогосподарських підприємств, незважаючи на наявність мораторію.

Для недопущення порушення прав та інтересів такої категорії платників податків, внаслідок необгрунтованого

призначення вищезгаданих перевірок, потрібно дотримуватись наступного алгоритму дій.

По-перше, не допускати посадових осіб органу державної фіскальної служби до проведення перевірки, шляхом надання їм письмової заяви про відмову у допуску до проведення позапланової перевірки. У такій заяві, слід зазначити, що наказ, яким призначено вказану перевірку оформлений з порушенням вимог податкового законодавства, зокрема в ньому не зазначено законних підстав для призначення перевірки, а посилення перевіряючих осіб про те, що така перевірка призначена на підставі постанови слідчого в ході здійснення досудового розслідування по кримінальному провадженні є безпідставним, оскільки таке сільськогосподарське підприємство, яке намагаються перевірити не має жодного відношення до вказаного кримінального провадження.

Нормами податкового законодавства передбачено, що непред'явлення або ненадіслання, платнику податків (його посадовим (службовим) особам або його уповноваженому представнику наказу та направлення на проведення перевірки або пред'явлення зазначених документів, що оформлені з порушенням вимог, є підставою для недопущення посадових (службових) осіб контролюючого органу до проведення документальної виїзної або фактичної перевірки.

Таким чином, сільськогосподарські підприємства, у випадку виявлення невідповідностей у наказі на призначення перевірки, вправі відмовити контролюючому органу у допуску до проведення позапланової перевірки на законних підставах.

По-друге, після недопущення посадових осіб податкового органу до проведення перевірки, необхідно у найкоротший строк подати до адміністративного суду позовну заяву про скасування наказу, яким призначено перевірку.

Однією із головних обставин для скасування зазначеного наказу будуть відомості про те, що такий наказ не містить підстав для проведення позапланової перевірки, а також й те, що на вказане сільськогосподарське підприємство поширюється дія мораторію на проведення зазначених перевірок.

Також, у межах даного провадження в адміністративній справі, слід залучити в якості третьої особи на сторони

відповідача, тобто податкового органу - слідчого, у разі, якщо перевірка була призначена останнім у відповідності до винесеної постанови.

У такому випадку, адміністративний суд матиме змогу дослідити, чи були у фіскального органу підстави для призначення перевірки такого платника податків і чи має відношення сільськогосподарське підприємство до кримінального провадження в ході якого і призначено таку перевірку.

Наведений вище спосіб захисту, призводить до недопущення порушення та відновлення прав та інтересів сільськогосподарських підприємств від протиправних дій окремих працівників податкових органів.

Слід звернути особливу увагу й на те, що у випадку недопущення сільськогосподарським підприємством посадових осіб контролюючого органу до проведення позапланової документальної перевірки, відносно такого підприємства може бути застосовано адміністративний арешт майна, який полягає у забороні платнику податків вчиняти щодо свого майна певні дії, а саме заборона розпоряджатися, користуватися майном або встановлюються обмеження щодо реалізації права власності на таке майно.

Адміністративний арешт на майно накладається рішенням керівника контролюючого органу (його заступника), обґрунтованість якого протягом 96 годин має бути перевірена судом.

Необхідно зазначити, що у разі, якщо орган державної фіскальної служби, все ж таки винесе рішення щодо арешту майна з наведених вище підстав (через недопуск до проведення перевірки), то сільськогосподарське підприємство має право на оскарження такого рішення в судовому порядку і такий спір буде розглядатися у відповідності до норм Кодексу адміністративного судочинства України.